

»KULTURNO- UMETNIŠKA VZGOJA V ŠOLI NI LE SLUŽBA, AMPAK POSLANSTVO!«

II. OŠ ROGAŠKA SLATINA – NAJ- BOLJŠA KULTURNA ŠOLA 2011

MOJCA PAŽON

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti je v sodelovanju z Zvezo kulturnih društev Slovenije in Društvom za razvoj in varovanje Geoss želel s projektom *Kulturna šola* širši javnosti predstaviti kakovostne dosežke na področju kulture. Ta akcija spodbuja šole, da omogočajo ustvarjalnost mladih na različnih umetnostnih področjih, podpirajo njihov razvoj in skrbijo za dodatno izobraževanje učencev in mentorjev za kulturno dejavnost. Naziv kulturna šola je letos pridobilo 39 osnovnih šol z razvejano in kakovostno kulturno dejavnostjo, ki so marsikje hkrati središče kulturnega utripa svojega okolja. Šole z nazivom kulturna šola bodo imele različne ugodnosti, predvsem na prireditvah in izobraževanjih Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Naziv kulturna šola lahko uporablja šola kot svojo referenco naslednja tri leta; po treh letih lahko postopek kandidature obnovi.

V petek, 3. 6. 2011, je na Geossu potekala slavnostna podelitev priznanj z ustvarjalnimi delavnicami za otroke ter okroglo mizo s središčno temo *Kulturno-umetnostna vzgoja v šoli*. V družbi otrok in učiteljev so bili tudi mentorji delavnic (Gašper Jarni, Ana Porenta, Zlatko Rudolf, Nežka Lubej, Anka Kolenc, Saša Lončar, Peter Andrej), mag. Franci Pivec, začetnik Kulturne šole, Dragica Breskvar, urednica revije *Mentor* in voditeljica okrogle mize, mag. Igor Teršar, direktor JSKD, Rudi Šimac, predsednik ZKD Slovenije, Anton Kaplja, predsednik Društva Geoss, Nataša Bucik z Ministrstva za kulturo, in Janez Karlin, častni član ZKD Slovenije, začetnik kulturno-umetnostne vzgoje v šoli, učitelj in ravnatelj, predsednik KUD Slava Klavora, ki je živel in služboval tudi v Rogaški Slatini. Izjemna pohvala gre organizatorju prireditve, saj je nekaj čez 200 udeležencev preživelo zares zanimivo in pestro dopoldne v srcu Slovenije. Polno pozitivne energije je oddajal že kraj, a nič manj Podružnična OŠ Vače in Geoss, ki je nasploh poseben kraj v zavetju vsestransko aktivne družine Kolenc.

Mag. Franci Pivec je na okrogli mizi spregovoril o položaju in pomenu kulturno-umetniške vzgoje v šolah, ki se dogaja kot proces podoživljanja, vzporeden procesu ustvarjanja. Za razliko od drugih načinov komuniciranja umetnost komunicira prek neposredne izkušnje. Govoril je o ciljnih kulturno-umetniške vzgoje, ki ne smejo biti kot češnje na vrhu torte, ampak morajo zagotavljati posebno obliko znanja in takšne sposobnosti, ki jih ne zagotavlja nobeno drugo izobraževalno področje. Uporabljal je izraz za novo pismenost kot *večrazsežno pismenost*, ki zajema branje, pisanje, poslušanje, kreativnost, govorjenje, opazovanje

in uporabo tehnologije. Poudaril je pomen kulturnega kapitala kot odločilnega pri oblikovanju potreb in okusov potrošnikov, hkrati pa nikakor ne smemo pristati na podrejenost evropske kulture. S kulturnim kapitalom je treba ravnati enako skrbno kot s kakršnim koli drugim kapitalom, ki ga hranimo za boljše prihodnost. Glavni boji za prevlado in obstanek v sodobnem svetu se odvijajo kot simbolni boji za kulturno kodo. Gre za najavo nove dobe. Kar je predstavljala tiskana beseda nekaj sto let, sedaj zamenjuje digitalna kultura z novimi merili in značilnostmi. In v tej smeri je šola pod največjim pritiskom, ker ima z *net-generacijo*, kot jo je poimenoval mag. Pivec, največ dela. V potrošniški družbi so mladi izpostavljeni komercialnim kulturnim izdelkom, ki so enoznačni in stereotipni. To je t. i. kultura mcdonalds, ki je vsiljiva in potrošniška. Zaskrbljujoče je, da že najzgodnejše branje otroke navaja na povezavo kulture s potrošnjo, za kar skrbijo številne revije, ki preplavljajo šole. V vsaki šoli so razstavljeni številni pokali in medalje športnih dosežkov v različnih skomercializiranih športih, nihče pa ne pomisli, da bi naredil prvenstvo v gumitvistu, ki nič ne stane, a z njim tudi ni dobička. Otroški trg je najhitrejša potrošnja in šola je za oglaševalce kot čebeljak za medveda. Najnovejše raziskave kažejo, da ima že 90 % otrok izkušnjo s komercialno e-pošto.

Zanimivo, da je včasih šolam uspelo najti čas in prostor za interesne dejavnosti kljub dvoizmenskemu pouku in dvakrat večjemu številu otrok. Kje je torej pravi razlog? Nataša Bucik nam je zagotovila, da se bo kulturno-umetniško področje v vzgoji in izobraževanju postavilo na nove temelje in da se pripravlja nacionalni program za kulturo do leta 2015. Povedala je, da imamo tudi sami možnost sodelovati s predlogi. Ključnega pomena je, da mladi ljudje aktivno soustvarjajo kulturo, zato se je treba opreti na kulturna društva v šolskem okolju in spodbuditi njihovo nastajanje tudi na šolah. Ob tem je treba upoštevati JSKD in ZKD Slovenije, ki že zdaj z velikim prostovoljnim vložkom in skromnimi sredstvi kontinuirano skrbita za kulturno ustvarjalnost otrok in mladine.

S slovesne podelitve naziva kulturna šola na Geossu. Mentorici kulturnih interesnih dejavnosti in učenki – predstavniki II. OŠ Rogaška Slatina. (Foto: Mojca in Elina Pažon, 3. 6. 2011.)

Vodja otroške folklorne skupine Mojca Pažon in vodja gledališkega krožka Zdenka Ižanc.
(Foto: Elina Pažon, 3. 6. 2011.)

Bili bi krivični, če bi trdili, da večina šolnikov ne želi in si ne prizadeva otrokom privzgojiti pozitivnega vrednostnega razmerja do kulture – z rezultati pa vsi po vrsti nismo zadovoljni. Kulturno-umetniška vzgoja ni le služba, ampak poslanstvo in šola brez kulture je slaba šola!

In kakšne so kulturne razmere pri nas? Po mednarodnih raziskavah so slabe in odvisne od družinskega porekla. Mladinska kultura v šolah se v resnici osipa. JSKD in ZKD sta tista, ki omogočata vsakoletne nastope na javnih revijah in nudita sliko resničnega kulturnega stanja na šolah, ki je problematično. Še vedno prevladujejo pevski zbori, v katerih primanjkuje fantov in zahtevnejšega repertoarja, množično kulturno dejavnost predstavljajo bralne značke in Slovenski knjižni kviz, ki v šolo prihajajo od zunaj, gledališko in lutkarsko dejavnost goji vedno manj šol, plesno umetnost zamenjujejo in istovetijo s športno panogo, tudi šolskih godb ni več, galerijska dejavnost je zelo redka, filmskih krožkov ni, literarna glasila usihajo, šolska kulturna društva so razen svetlih izjem ukinjena, gostovanja umetnikov na šolah so zamenjali estradniki, razredni učitelji niso dovolj usposobljeni za vsa področja umetnosti ... Najpogostejši izgovor za upad kulturnih dejavnosti šol je urnik.

Na naši šoli pa zagotovo ni tako, smo svetla izjema v slovenskem prostoru in ravno zato smo si upravičeno pridobili laskavi naziv kulturna šola v kategoriji velikih šol in najboljša kulturna šola 2011. Kulturo naše šole in podružnic sestavljamo vsi, učenci, ki jih je letos 534, in učitelji, posebej pa tisti, ki obiskujejo različne interesne dejavnosti: kar 24 različnih kulturnih skupin imamo in kar 40 mentorjev skrbi za kakovostno kulturno življenje šole in kraja, udeležujemo se natečajev, razstav, revij, tekmovanj, srečanj, projektov, razpisanih na šolski, lokalni, državni in mednarodni ravni. Vse nam predstavlja izziv. Ves čas nas podpira ravnateljica šole, mag. Karla Škrinjarič, ki neposredno spodbuja timsko delo mentorjev in ostalih učiteljev. Kulturni programi naše šole

so namenjeni ožjemu in širšemu občinstvu. Samo v prejšnjem letu je naša šola sodelovala pri skoraj 50 kulturnih prireditvah za širšo javnost. Tesno sodelujemo v različnih projektih z mestno krajevno skupnostjo, Občino Rogaška Slatina, JSKD OI Rogaška Slatina, kulturnim centrom, Pegazovim domom, turističnim društvom, mestno knjižnico, I. in III. OŠ, Folklornim društvom Minerali, društvom Gaja, Lokalno akcijsko skupino Srce Slovenije, Prangerjem, z lastniki hotelov in organizacijami v kraju in od drugod in ne nazadnje s Kulturnim društvom Spominčice, ki je bilo ustanovljeno leta 2009. S slednjim smo še bolj povezali vse kulturne in druge sorodne šolske dejavnosti, poskrbeli za preglednost v izobraževanju in povezanost med mentorji in zaposlenimi za to dejavnost, svoje delovanje smo obrnili v širšo skupnost na občinski, regionalni, državni in

evropski ravni, še intenzivneje smo povezali več generacij med sabo. Želimo enakovredno konkurirati na razpisih na občinski, regijski, državni in evropski ravni in kot društvo ob mejni reki Sotli povečati obmejno sodelovanje z društvi v sosednji državi. Uspešno se vključujemo v mednarodne projekte in gostovanja, kar je še dodatna motivacija za učence in njihove mentorje. Dosežki naših otrok so ogledalo našega dela. Rezultati so zbrani v šolski publikaciji *Vsevedka*, ki bo letos izšla že sedemnajstič. Za konec bom povzela besede naše petošolke Zale, ki je bila z nami na Geossu: »Kaj vse še bom jaz doživela na tej šoli? Saj ne morem verjeti, da se mi vse to dogaja! Kaj mi bo sploh kaj ostalo za potem? Ponosna sem, da jo obiskujem.« Torej spodbujamo pretok misli, širimo obzorja razmisleka in krepimo kulturni dialog!

Zala in Elina skupaj z mentorjem delavnic, igralcem Gašperjem Jarnijem. (Foto: Mojca Pažon, 3. 6. 2011.)